

Vergaderjaar 2023–2024

31 066

Belastingdienst

Nr. 1387

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 mei 2024

Hierbij bied ik uw Kamer de jaarrapportage 2023 van de Belastingdienst aan. De jaarrapportage biedt inzicht in de realisatie van de doelstellingen en ambities die zijn vastgelegd in het jaarplan 2023 van de Belastingdienst. Naast de jaarrapportage zend ik u ook het onderzoek van de Auditdienst Rijk (ADR) naar de jaarrapportage, het In Control Statement van de Belastingdienst over 2023 en het jaarverslag over rulings met een internationaal karakter.

Jaarrapportage

Sinds vorig jaar bied ik uw Kamer één rapportage aan over de voortgang van de activiteiten in het jaarplan. Ik informeer u aanvullend tweemaal per jaar met een stand-van-zakenbrief over de meest recente ontwikkelingen, voorafgaand aan een commissiedebat.

In 2023 heeft de Belastingdienst weer geïnvesteerd in betere dienstverlening voor burgers en bedrijven, zodat zij met alle vertrouwen en voldoende geïnformeerd aan hun belastingverplichtingen kunnen voldoen. Zo zijn in 2023 1.600 brieven getoetst op begrijpelijkheid, zijn 1,07 miljoen terugbelverzoeken beantwoord, zijn er 33.000 afspraken gemaakt voor hulp bij aangifte en is de mogelijkheid om met iDEAL te betalen op de beveiligde website van de Belastingdienst uitgebreid. In 2023 hebben we meer dan 11.000 keer vooroverleg gevoerd met mkb'ers zodat deze snel fiscale zekerheid konden krijgen.

De Belastingdienst heeft in 2023 ook gewerkt aan een toekomstbestendige en wendbare organisatie. De modernisatie van ICT-systemen is doorgezet. Waar in 2018 nog de helft van de systemen met verouderde software te maken had, is in 2023 deze «technische schuld» teruggebracht van 26% naar 22%. Voldoende deskundige medewerkers werven en behouden was een andere belangrijke doelstelling, waar in 2023 veel actie op is ondernomen. Innovatieve methodes die zijn toegepast, zijn bijvoorbeeld het rechtstreeks benaderen van mensen die passen bij de vacatures

(sourcing) of het aandragen van kandidaten via medewerkers (referral recruitment). De wervingsdoelstelling van 2.500–3.000 fte voor 2023 is uiteindelijk ruim overtroffen (totaal 3.347 fte).

Boekenonderzoeken en fraudebestrijdingsinitiatieven

Ook dit jaar doe ik u, conform de motie Idsinga¹, een overzicht toekomen van de aantallen en de resultaten van de boekenonderzoeken en fraudebestrijdingsinitiatieven over het afgelopen jaar. Zoals aangekondigd in het Jaarplan Belastingdienst 2024 zijn deze vanaf dit jaar geïntegreerd in de jaarrapportage (hoofdstuk 2, paragrafen 2.2 tot en met 2.4). In 2023 heeft de Belastingdienst 9.002 boekenonderzoeken gedaan bij het mkb en 501 bij grote organisaties. Op het terrein van fraudebestrijding hebben we onder andere 141 miljoen opbrengst gerealiseerd met de aanpak van verhuuld vermogen, hebben we 4.332 vergrijpboetes opgelegd en 279 keer een belastingplichtige aangemeld voor strafrechtelijke vervolging door de FIOD.

Bij de vorige rapportage heb ik toegezegd² nog een nadere verkenning te doen naar voorbeelden van buitenlandse belastingdiensten met betrekking tot de publieke informatieverstrekking over de inzet van handhavingsactiviteiten. Het verzoek om informatie (waaronder rapportages) is uitgezet bij zeven Europese belastingdiensten waar vaker in internationaal verband informatie mee wordt uitgewisseld. Vanuit de belastingdiensten van Spanje, Duitsland, Frankrijk en Finland is er gereageerd op het verzoek.

Inmiddels zijn enkele mogelijk bruikbare voorbeelden van deze buitenlandse belastingdiensten geïdentificeerd. Daarbij is gekeken naar zaken die mogelijk inspiratie bieden voor de publieke informatieverstrekking over de inzet van handhavingsactiviteiten vanuit de Belastingdienst en die mogelijk ook positieve impact op de compliance zouden kunnen hebben. De uitvoerings- en handhavingsstrategie van de Belastingdienst is als uitgangspunt genomen. De inzet is om zoveel mogelijk kansen op vergissingen en bewuste niet-naleving aan de voorkant te voorkomen.

Een drietal voorbeelden lijkt meerwaarde voor de Belastingdienst te kunnen hebben:

- De eerste is, naar aanleiding van een voorbeeld in Finland, het uitgebreider communiceren over de preventieve acties die burgers en bedrijven zelf kunnen ondernemen om te voorkomen dat ze onbedoeld betrokken raken bij een fraude.
- De tweede mogelijkheid is het, naar Spaans voorbeeld, op een structurelere manier transparantie bieden over de onderwerpen waar de informatiepositie van de Belastingdienst op is verbeterd in het toezicht en de fraudeaanpak (bijvoorbeeld door informatie-uitwisseling met andere landen en/of overheden).
- Een derde mogelijkheid is het – naar Fins voorbeeld – rapporteren over het aantal nummers van belastingplichtigen voor de omzetbelasting (OB) en loonheffing (LH) dat is ingetrokken om (verdere) schade te beperken. Hierover rapporteren kan ook een preventieve werking hebben, passend bij onze uitvoerings- en handhavingsstrategie.

We zullen deze drie mogelijkheden nog op zijn (gedrags)effecten in bredere zin onderzoeken. Dit type handhavingscommunicatie kan namelijk ook ongewenste effecten met zich meebrengen, zoals het verslechteren van de relatie met belastingplichtige, het in de hand werken van calcu-

¹ Kamerstukken II 2021/22, 31 066, nr. 993.

² Kamerstukken II 2022/23, 31 066, nr. 1230.

lerend gedrag en het onbedoeld normaliseren van ongewenst gedrag. Verder zal nog in kaart worden gebracht wat de consequenties hiervan zijn in termen van benodigde bestuurlijke informatie en ICT-capaciteit. Dit zal tijdig plaatsvinden ten behoeve van de volgende jaarrapportage.

Onderzoek ADR

De Auditdienst Rijk (ADR) heeft – net als voorgaande jaren – onderzoek naar de onderbouwing van de jaarrapportage gedaan. Het rapport met de bevindingen wordt met deze jaarrapportage meegestuurd naar uw Kamer (bijlage 2). Daarnaast stuur ik u de volgende documenten mee:

In Control Statement

Over 2023 is voor de tweede keer een In Control Statement (ICS) afgegeven door de Belastingdienst (bijlage 3). In het ICS staat hoe het eind 2023 gesteld is met de kwaliteit van beheersing van de financiële processen en controles. De afgelopen jaren zijn veel stappen gezet om de interne beheersing binnen de Belastingdienst te verbeteren. Een flink aantal verbeterpunten uit het eerste ICS over 2022 is inmiddels opgelost. Dit jaar is de scope van het ICS uitgebreid met de mate waarin de Belastingdienst als organisatie zelf voldoet aan fiscale wet- en regelgeving. De Belastingdienst laat hiermee zien dat er een risicogericht systeem is ingericht om de opzet, bestaan en werking van onze beheersingsmaatregelen adequaat in te richten en effectief te laten werken zodat fouten zoveel mogelijk worden voorkomen en ontdekt. Het ICS maakt ook transparant welke verbeterpunten er zijn, waarmee de interne beheersing versterkt kan worden.

Jaarverslag rulings met een internationaal karakter

Als bijlage 4 vindt u ook het «jaarverslag 2023 rulings met een internationaal karakter». Rulings zijn afspraken tussen de Belastingdienst en een bepaalde onderneming of persoon die zekerheid bieden over de toepassing van wet- en regelgeving op het gebied van belastingen en duidelijkheid over de te betalen belasting. Het jaarverslag omvat alle rulings met een internationaal karakter, zowel rulings met grote ondernemingen als met ondernemingen uit het midden- en kleinbedrijf.

Tot slot

De jaarrapportage biedt uw inzicht in de verrichtingen van de Belastingdienst in 2023. Het is in het belang van de Belastingdienst en de Rijksoverheid in bredere zin om zo open mogelijk te spreken over de uitvoering van fiscale wet- en regelgeving. Daarbij moet de aandacht zowel gericht zijn op de kansen op verbetering die de Belastingdienst benut of nog kan aangrijpen, als op de problemen waar de dienst op stuit in de dienstverlening aan burgers en bedrijven en in het wendbaar en toekomstbestendig maken van de uitvoeringsorganisatie.

In april heb ik de leden van de Tweede en Eerste Kamer in dit kader ook uitgenodigd voor een werkbezoek bij de Belastingdienst. Ik denk dat het nuttig kan zijn om een dergelijk werkbezoek in de toekomst te herhalen, al dan niet toegespitst op een thema waar de aandacht van uw leden naar uit gaat. Daarnaast ben ik natuurlijk bereid de resultaten over 2023 zoals

opgenomen in de jaarrapportage met uw Kamer te bespreken en vragen hierover te beantwoorden, bijvoorbeeld in een nog in te plannen commissiedebat Belastingdienst.

De Staatssecretaris van Financiën,
M.L.A. van Rij